

Çölde kitaby

Çölde kitabynda ysraýyl halkynyň müsür guçulygyndan soňky taryhy beýan edilýär. Ysraýyl halky Sinaý dagyndan wada berlen Kengan ýurduna ýetýänçä, kyrk ýyllap çölde gezmeli bolýar. Şonuň üçin-de, bu kitap *Çölde* diýip atlandyrylyp, şol kyrk ýylyň dowamynda bolup geçen wakalary beýan edýär.

Kitap üç bölümden ybaratdyr. Birinji bölümde (1:1 — 10:10) Hudaý Musa pygambere ysraýyl halkyny sanamagy buýurýar. Soňra Ol Musa ysraýyl halkyna düşelge gurup, lewileri hyzmata bellemek üçin görkezme berýär. Bu bölüm hemmeleriň Pesah baýramçylygyny belläp, Rebbe gurbanlyklar hödürlemegi bilen tamamlanýar.

Ikinji bölümde (10:11 — 21:20) ysraýyllaryň Iordan derýasynyň gündogarynda ýaşayan millete tarap, ýagny Mowaba barýarkalar, ýolda bolup geçen wakalar beýan edilýär. Çölün içinden geçilen bu ýol gaty agyrdy. Halk ýygy-ýygydan arz-şikaýat edip, Musanyň we Hudaýyň garşysyna baş göterýär. Ysraýyllar Kenganda ýaşayan milletler barada eşidip, ýurda girmekden boýun towlaýarlar. Şonuň üçin-de, Reb olary jezalandyryp, kyrk ýyllap çölde ýaşadýar. Bu bölüm halkyň Mowapdaky Pisga dagynyň golaýynda düşlemegi bilen tamamlanýar.

Üçünji bölüm (21:21 — 36:13) ysraýyllaryň ýurduň diňe Iordan derýasynyň gündogar tarapyny — günortada Mowap araçäginden demirgazykda Jelile kölüne çenli aralygy basyp almagy bilen başlanýar. Mowap patyşasy ysraýyl halkyna nälet okatmak üçin, keseki Bilgam pygamberi hakyna tutýar. Emma ol pygamber halka nälet okaman, Rebbiň buýrugyna görä ony ýalkaýar.

Ysraýyllar Iordan derýasynyň geçip, Kengan ýurduny basyp almaga taýýarlyk görýärler. Ýöne halkyň bir bölegi Iordan derýasynyň gündogarynda galmagy makul bilýär. Şeýdip, Ysraýyllar ikinji gezek hasaba alynýar. Reb Ýeşuwany Ysraýyla baştutan belleýar we oňa tireleriň arasynda ýurdy paýlamaga kömek eder ýaly, başga baştutanlary-da saýlaýar. Kitap Rebbiň ysraýyllara goşmaça kanunlary bermegi bilen tamamlanýar.

«Çölde» kitaby gozgalaňçy, ruhdan düşen we Rebbiň öz aladasyny etjegine ynanmaktan boýun gaçyran halk hakyndadyr. Kitapda Rebbiň uruşda halky gorap, ýowuz çölde olary azyk, suw bilen üpjün edişi görkezilýär. Reb Özüniň ysraýyllary ýok etmek islemeýändigini ençeme gezek aýdýar. Reb, edil Harunyň dileg edişi ýaly, olary ýalkamak isleýär:

«Reb sizi ýalkap, Öz penasynda saklasyn! Goý, Reb size merhemet etsin, mähirli bolsun! Goý, Reb size nazaryny salyp, rahatlyk bersin!»

(6-njy bap, 24-26-njy aýatlar).

Mazmuny

Sinaý dagynda: ýola düşmäge taýýarlyk 1:1—9:23

Çölde: başbozarlar, ölüm we ýeňiş 10:1—21:35

Mowap düzlüginde: ýurda girmäge taýýarlyk 22:1—36:13

1-nji bap

Musa ysraýyllary hasaba alýar

¹ Reb Sinaý çölünde ysraýyl halkynyň Müsürden çykanynyň ikinji ýylynyň ikinji aýynyň birinji güni Özüne ýüz tutulýan çadyryň içinde Musa şeýle diýdi:

² «Uruglaryna we kowumларыna görä bütin ysraýyl halkynyň her bir erkegini ýekeme-ýeke hasaba al. ³ Ýaşy ýigrimi we ondan ýokary bolan ysraýyl goşunynda söweşe ukyply hemme adamy Harun ikiňiz topar-topar edip, ýazyp hasaba almalysyňyz. ⁴ Ýanyňyzda her tireden bir adam, ýagny öz urugynyň baştutany bolsun. ⁵ Size kömek etmeli adamlar şulardyr:

Ruben tiresinden Şedeýuryň ogly Elisur;

⁶ Şimgon tiresinden Surýsadaýyň ogly Şelumýýel;

⁷ Ýahuda tiresinden Amynadabyň ogly Nahşon;

⁸ Ýsakar tiresinden Sugaryň ogly Netanel;

⁹ Zebulun tiresinden Helonyň ogly Eliýap;

¹⁰ Ýusubyň ogullaryndan:

Efraýym tiresinden Amyhudyň ogly Elişama;

Manaşe tiresinden Pedahsuryň ogly Gamlyýel;

¹¹ Benýamin tiresinden Gidgonynyň ogly Abydan;

¹² Dan tiresinden Amyşadaýyň ogly Ahygezer.

¹³ Aşer tiresinden Okranyň ogly Pagýýel.

¹⁴ Gat tiresinden Deguwalyň ogly Elýasap;

¹⁵ Naftaly tiresinden Eýnanyň ogly Ahura».

¹⁶ Bular öz kowumлары we tireleri üçin ysraýyl halkynyň içinden bellenen baştutanlardy.

¹⁷ Musa bilen Harun bu atlary bellenen adamlary ýanlaryna alyp, ¹⁸⁻¹⁹ ikinji aýyň birinji güni halky ýygnadylar. Rebbiň Musa buýruşy ýaly edip, ýaşy ýigrimi we ondan ýokary bolan adamlar öz uruglaryna we kowumларыna görä atlaryny ýekeme-ýeke mälim etdiler. Şeýdip, Musa Sinaý çölünde olaryň sanyny ýazyp aldy. ²⁰ Ysraýylyň nowbahar ogly Rubeniň nesillerinden söweşmäge ukyply, ýaşy ýigrimi we ondan ýokary bolan erkek adamlar uruglaryna we kowumларыna görä ýekeme-ýeke hasaba alyndy. ²¹ Ruben tiresinden hasaba alnanlar kyrk alty müň bäs ýüz adam boldy.

²² Şimgonyň nesillerinden söweşmäge ukyply, ýigrimi we ondan ýokary ýaşly, sanawda bolan erkek adamlar uruglaryna we kowumларыna görä ýekeme-ýeke hasaba alyndy. ²³ Şimgon tiresinden hasaba alnanlar elli dokuz müň üç ýüz adam boldy.

²⁴ Gatyň nesillerinden söweşmäge ukyply, ýaşy ýigrimi we ondan ýokary bolan erkek adamlar, uruglaryna we kowumларыna görä ýekeme-ýeke hasaba alyndy. ²⁵ Gat tiresinden hasaba alnanlar kyrk bäs müň alty ýüz elli adam boldy.

²⁶ Ýahudanyň nesillerinden söweşmäge ukyply, ýaşy ýigrimi we ondan ýokary bolan erkek adamlar uruglaryna we kowumларыna görä ýekeme-ýeke hasaba alyndy. ²⁷ Ýahuda tiresinden hasaba alnanlar ýetmiş dört müň alty ýüz adam boldy.

²⁸ Ýsakarýň nesillerinden söweşmäge ukyply, ýaşy ýigrimi we ondan ýokary bolan erkek adamlar uruglaryna we kowumларыna görä ýekeme-ýeke hasaba alyndy.

²⁹ Ysakar tiresinden hasaba alnanlar elli dört müň dört ýüz adam boldy.

³⁰ Zebulunyň nesillerinden söweşmäge ukyply, ýaşı ýigrimi we ondan ýokary bolan erkek adamlar uruglaryna we kowumlaryna görä ýekeme-ýeke hasaba alyndy.

³¹ Zebulun tiresinden hasaba alnanlar elli ýedi müň dört ýüz adam boldy.

³² Ýusubyň, ýagny Efraýymyň nesillerinden söweşmäge ukyply, ýaşı ýigrimi we ondan ýokary bolan erkek adamlar uruglaryna we kowumlaryna görä ýekeme-ýeke hasaba alyndy. ³³ Efraýym tiresinden hasaba alnanlar kyrk müň baş ýüz adam boldy.

³⁴ Manaşeniň nesillerinden söweşmäge ukyply, ýaşı ýigrimi we ondan ýokary bolan erkek adamlar uruglaryna we kowumlaryna görä ýekeme-ýeke hasaba alyndy.

³⁵ Manaşe tiresinden hasaba alnanlar otuz iki müň iki ýüz adam boldy.

³⁶ Benýaminiň nesillerinden söweşmäge ukyply, ýaşı ýigrimi we ondan ýokary bolan erkek adamlar uruglaryna we kowumlaryna görä, ýekeme-ýeke hasaba alyndy.

³⁷ Benýamin tiresinden hasaba alnanlar otuz baş müň dört ýüz adam boldy.

³⁸ Danyň nesillerinden, söweşmäge ukyply, ýaşı ýigrimi we ondan ýokary bolan erkek adamlar uruglaryna we kowumlaryna görä ýekeme-ýeke hasaba alyndy. ³⁹ Dan tiresinden hasaba alnanlar altmyş iki müň ýedi ýüz adam boldy.

⁴⁰ Aşeriň nesillerinden söweşmäge ukyply, ýaşı ýigrimi we ondan ýokary bolan erkek adamlar uruglaryna we kowumlaryna görä ýekeme-ýeke hasaba alyndy. ⁴¹ Aşer

tiresinden hasaba alnanlar kyrk bir müň baş ýüz adam boldy.

⁴² Naftalynyň nesillerinden söweşmäge ukyply, ýaşı ýigrimi we ondan ýokary bolan erkek adamlar uruglaryna we kowumlaryna görä ýekeme-ýeke hasaba alyndy.

⁴³ Naftaly tiresinden hasaba alnanlar elli üç müň dört ýüz adam boldy. ⁴⁴ Her biri öz tiresine wekilçilik edýän Ysraýylyň on iki baştutanynyň kömegi bilen Musanyň we Harunyň tarapyndan hasaba alnanlar şular. ⁴⁵ Ysraýyl goşunynda söweşe ukyply, ýaşı ýigrimi we ondan ýokary bolanlaryň ählisi öz kowumlaryna görä hasaba alyndy.

⁴⁶ Olaryň jemi alty ýüz üç müň baş ýüz elli adam boldy.

⁴⁷ Emma lewiler öz tirelerine görä hasaba alynmadylar.

⁴⁸ Reb Musa şeýle diýipdi: ⁴⁹ «Diňe lewi tiresiniň adamlaryny hasaba alma, olary ysraýyl halky bilen bile sanama. ⁵⁰ Oňa derek olary mukaddes äht çadyryna, onuň ähli esbaplaryna we oňa degişli zatlaryň hemmesine jogapkär edip goý. Mukaddes çadyry we onuň ähli esbaplaryny olar götersinler we oňa gözegçilik etsinler, öz çadyrlaryny onuň töwereginde diksinler. ⁵¹ Mukaddes çadyr göçürilmeli bolanda, ony lewiler ýygnasynlar. Mukaddes öý dikilmeli bolanda, ony lewiler diksinler. Lewilerden başga, kim oňa golaýlaşsa, onuň jezasy ölümdir. ⁵² Ysraýyllynyň hersi bölünen tire toparyna görä, öz düşelgesinde öz tугy astynda düşlesinler. ⁵³ Emma lewiler ysraýyl halkynyň başyna Hudaýyň gazaby inmez ýaly, çadyrlaryny mukaddes äht çadyrynyň töwereginde diksinler. Mukaddes äht çadyryny goramak keşigini-de lewiler çeksinler». ⁵⁴ Ysraýyllar edil Rebbiň Musa tabşyryşy ýaly etdiler.